

Наркоманія в Україні у 2026 році: масштаби проблеми, нові виклики та шляхи подолання

Наркоманія залишається однією з найсерйозніших медичних, соціальних та економічних проблем сучасного суспільства. У 2026 році Україна стикається з новими викликами у сфері незаконного обігу наркотиків та поширення психоактивних речовин. Повномасштабна війна, психологічні травми, внутрішня міграція населення та активне поширення синтетичних наркотиків створюють додаткові ризики для громадського здоров'я. Водночас держава поступово впроваджує європейські підходи до моніторингу, профілактики та лікування залежностей.

Що таке наркоманія

Наркоманія (розлад, пов'язаний із вживанням психоактивних речовин) – це хронічне захворювання, при якому людина втрачає контроль над вживанням наркотичних засобів або інших психоактивних речовин.

Залежність проявляється:

- постійним потягом до речовини;
- зростанням толерантності (потребою у більших дозах);
- розвитком фізичної та психологічної залежності;
- погіршенням здоров'я та соціального функціонування;
- неможливістю самостійно припинити вживання.

Сучасна медицина розглядає наркоманію не як «слабкість характеру», а як складне захворювання мозку, що потребує комплексного лікування та реабілітації.

Які наркотики найбільш поширені сьогодні

У 2026 році фахівці відзначають зміну структури наркотичного ринку.

Якщо раніше значну частину становили наркотики рослинного походження, то нині дедалі більшою проблемою стають синтетичні психоактивні речовини.

До найпоширеніших належать:

- синтетичні стимулятори;
- синтетичні канабіноїди;
- амфетаміни;
- метамфетамін;
- опіоїди;
- дизайнерські наркотики;
- психоактивні речовини, що продаються під виглядом легальних сумішей.

У 2026 році Центр громадського здоров'я повідомив про створення системи раннього оповіщення щодо нових психоактивних речовин через зростання ризику появи нових синтетичних наркотиків на тіньовому ринку.

Чому проблема загострюється під час війни

Психологи та медики відзначають кілька факторів ризику:

Хронічний стрес

Тривала дія стресу збільшує ризик розвитку залежної поведінки. Люди можуть використовувати психоактивні речовини як спосіб уникнення тривоги, страху чи депресії.

Психологічні травми

Військовослужбовці, ветерани, переселенці та цивільне населення, яке пережило обстріли або втрату близьких, мають підвищений ризик розвитку залежностей.

Порушення соціальних зв'язків

Самотність, безробіття, втрата житла та економічна нестабільність також можуть сприяти вживанню наркотиків.

Доступність нових речовин

Через зміни логістичних маршрутів та розвиток нелегальної онлайн-торгівлі збільшується доступність синтетичних наркотиків. Саме на це звертає увагу Центр громадського здоров'я у своїх звітах за 2026 рік.

Наслідки наркоманії

Медичні

Наркотична залежність може спричиняти:

- серцево-судинні захворювання;
- інсульти;
- ураження печінки та нирок;
- психічні розлади;
- депресію;
- психози;
- передозування;
- смерть.

Особливу небезпеку становлять синтетичні наркотики, склад яких часто невідомий навіть самим продавцям.

Соціальні

Залежність часто призводить до:

- втрати роботи;
- руйнування сімей;
- зростання злочинності;
- соціальної ізоляції;
- бездомності.

Передозування: одна з головних причин смертності

За даними Центру громадського здоров'я, передозування залишається однією з провідних причин смерті серед людей, які вживають наркотики.

Фахівці наголошують, що значна частина смертей могла б бути попереджена за умови своєчасного надання допомоги та використання препарату налоксон при передозуванні опіоїдами. Для цього в Україні розвиваються навчальні програми з домедичної допомоги.

Зв'язок між наркоманією та ВІЛ

Однією з найбільш небезпечних проблем залишається ін'єкційне вживання наркотиків.

Використання спільних шприців значно підвищує ризик зараження:

- ВІЛ-інфекцією;
- вірусними гепатитами В і С;
- іншими інфекційними захворюваннями.

Саме тому програми профілактики ВІЛ та програми допомоги людям із залежністю в Україні часто реалізуються паралельно. Центр громадського здоров'я продовжує вести регулярний моніторинг ситуації щодо ВІЛ та пов'язаних факторів ризику.

Як лікують наркозалежність у 2026 році

Сучасний підхід до лікування значно відрізняється від практик минулих десятиліть.

Основними компонентами допомоги є:

Медична терапія

- детоксикація;
- замісна підтримувальна терапія;
- лікування супутніх захворювань.

Психологічна допомога

- індивідуальна психотерапія;
- групова терапія;
- сімейне консультування.

Соціальна реабілітація

- відновлення навичок самостійного життя;
- працевлаштування;
- підтримка родини.

У 2026 році в Україні була представлена Національна модель допомоги людям із розладами, пов'язаними з уживанням психоактивних речовин, яка передбачає комплексний підхід до лікування та соціальної адаптації пацієнтів.

Що робить держава у 2026 році

Україна поступово переходить до європейських стандартів наркополітики.

Серед ключових кроків:

- впровадження нової системи моніторингу наркотичної ситуації;
- створення системи раннього виявлення нових психоактивних речовин;
- удосконалення збору статистичних даних;
- розвиток доказових програм лікування залежності;
- співпраця з європейськими структурами у сфері громадського здоров'я.

Профілактика серед молоді

Найефективнішими методами профілактики залишаються:

- формування здорового способу життя;
- розвиток спортивних і творчих програм;
- психологічна підтримка підлітків;
- раннє виявлення проблем психічного здоров'я;
- просвітницька робота в закладах освіти.

Досвід багатьох країн показує, що профілактика є значно дешевшою та ефективнішою, ніж подальше лікування сформованої залежності.

У 2026 році наркоманія залишається серйозним викликом для України. Особливу небезпеку становить поширення синтетичних психоактивних речовин, ризик передозувань та наслідки тривалого воєнного стресу. Водночас Україна активно впроваджує сучасні європейські підходи до моніторингу наркотичної ситуації, профілактики та лікування залежностей. Успішне подолання проблеми можливе лише за умови поєднання медичної допомоги, психологічної підтримки, соціальної реабілітації та широкої профілактичної роботи серед населення.

Корисні посилання:

<https://phc.org.ua/news/v-ukraini-rozpochala-robotu-koordinaciyna-mizhvidomcha-robocha-grupa-zi-stvorennya-sistemi>

<https://phc.org.ua/news/ukraina-vprovadzhue-evropeyskiy-pidkhd-do-monitoringu-narkotichnoi-ta-alkogolnoi-situacii-v>

https://moz.gov.ua/uk/kabinet-ministriv-ukrayini-zatverdiv-kvoti-na-narkotichni-zasobi-i-psihotropni-rechovini-na-2026-rik?utm_source=chatgpt.com

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/488-2026-%D0%BF#Text>